

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE

LEV Ringsted
Repræsentation og værgemål
Mandag d. 9. oktober 2017
Sonja Pelle Nielsen, Landsforeningen LEV og
Hanne Henriksen, Forvaltningsinstituttet

Når den unge fylder 18 år

Så bliver han / hun myndig, ligesom alle andre unge.

Forældremyndigheden og dens rettigheder og pligter ophører.

Lov om social service § 82

§ 82

Stk. 1

Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81 , til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang.

Stk. 2

Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Lov om social service § 82, stk. 2

Ankestyrelsens juridiske hotline:

”Det er vores umiddelbare opfattelse, at servicelovens § 82, stk.2, ikke giver hjemmel til, at pårørende kan handle på borgerens vegne

.....ikke giver pårørende hjemmel til at handle på borgerens vegne. Der er således ikke giver hjemmel i servicelovens § 82, stk.2, til at pårørende kan få aktindsigt, få indsigt i lægelige oplysninger, optræde som partsrepræsentanter, give samtykke til indgivelse og videregivelse af oplysninger på vegne af borgeren m.v.

Ankestyrelsen om klageadgang for pårørende

Ankestyrelsens principafgørelse 60-17 om
klageberettigede - part - partsrettigheder - værge

Ankestyrelsen fastslår i afgørelsen, at en kommune skal, inden den afgør en sag om hjælp og støtte til fx ældre og borgere, som har en funktionsnedsættelse, sikre sig, at borgeren er i stand til at varetage sine interesser.

Andre muligheder for at støtte

Bisidder:

En person, der deltager sammen med den personen med udviklingshæmning (et sæt ekstra øjne og ører).

Det kan anbefales, at der på forhånd aftales, hvordan bisidderen skal hjælpe før, under og efter mødet.

Partsrepræsentant:

En person, der overtager personen med udviklingshæmnings rettigheder efter forvaltningsloven.

Det betyder f.eks., at det er partsrepræsentanten, som skal høres i sagen, og som skal modtage afgørelsen.

Kommunen skal kræve dokumentation (fuldmagt) for partsrepræsentationen

Hvem kan give en fuldmagt?

For at være i stand til at give en fuldmagt, skal man være i stand til at handle fornuftsmæssigt på egne vegne.

Det betyder, at man skal kunne forstå indholdet i fuldmagten og konsekvenserne af at udstede fuldmagten.

Voksne personer med handleevnen (dvs. ikke underlagt et værgemål) i behold kan udstede en gyldig fuldmagt.

Personen, der modtager fuldmagten, er ansvarlig for, at han handler på baggrund af en gyldigt udstedt fuldmagt. Det er ikke lovligt at presse eller tvinge en person til at udstede en fuldmagt.

Kriterier for værgemål og dets omfang

- Personen skal være ude af stand til at varetage sine anliggender,
- Personen skal opfylde et medicinsk kriterium, som er enten sindssygdom, svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred
- der skal være *et behov* for værgemålet, hvilket betyder, at der er ting, som skal klares, eks. bare at kunne hæve penge eller tilmelde regninger.

Disse kriterier kan samlet set udløse et behov for et værgemål.

Værgemålet kan begrænses til enkelte / bestemte/begrænsede økonomiske eller personlige forhold eks. Formue/arv eller flytning.

Værgemålet må ikke omfatte mere end det vurderes nødvendigt

Værgemålslovens § om typer af værgemål

Efter værgemålslovens § 5 - kan både være i forhold til

- økonomiske forhold
- personlige forhold

Personen er myndig og kan stadig handle - handlefrihed.

Efter værgemålslovens § 6 - Kun i forhold til økonomi

- værgen handler på den værgedes vegne
- den værgede fratages altså sin retlige handleevne (men kun i økonomiske forhold)
- den unge er umyndig (har ikke stemmeret til folketingsvalg)

Efter værgemålsloven § 7 samværgemål - kun i forhold til økonomi

- Værgen og den værgede handler i forening - altså "hjælp"
- Personen (den "samværgede") skal selv ansøge.
- Ikke underlagt kontrol af Statsforvaltningen

Den retlige handleevne i § 6

”Handlemulighedsfratagelse” eller ”handlefrihedsfratagelse”

En person, der har fået frataget sin retlige handleevne, er umyndig og kan derfor ikke indgå gyldige økonomiske aftaler, medmindre andet er bestemt.

Personen har heller ikke stemmeret til Folketingsvalg, men har til kommunal- og regionalvalg samt valg til Europa parlamentet.

Det er domstolene, der kan fratage en person den retlige handleevne. Statsforvaltningen behandler ikke disse sager.

Hvem kan blive værge?

Der stilles ikke særlige krav - man skal blot ikke være "helt umulig" dvs. ikke have dom for eks. vold eller bedrageri.

Hvem er den bedste væрге?

Ikke et entydigt svar.

Nogle gange er det pårørende og andre gange er den bedste løsning en professionel væрге.

Fælles er, at de skal have interesse for personen og repræsentere dette menneskes ønsker, værdier og vilje.

LEV mener, at..

At en væрге bør være en person, så vidt det er muligt, som kender personen med udviklingshæmning godt.

For at kunne varetage værgemålet tilfredsstillende bør en væрге løbende besøge og være i kontakt med personen med udviklingshæmning og eventuelt personale.

Det er LEVs opfattelse, at det er væsentligt, at de faste værger (advokater m.fl.) er klædt på til opgaven og har afsat de fornødne ressourcer til håndtering af deres roller som væрге f.eks. ved ikke at have et højt antal værgemål.

Den personlige værge

- Kan udøve partsrettigheder og er klageberettiget
- Er repræsentant for personen under værgemål i forhold til myndigheder
- Værgen kan klage, men skal ikke klage i eks. sociale sager.
- Afgørelser skal tilsendes værgen pr. post eller i e-boks, ellers anses de ikke for fremkommet.
- Har en vis tilsynspligt med at vedkommende lever under omsorgsfulde forhold og kan opfylde denne tilsynspligt ved besøg to gange årligt.
- Skal træffe sin beslutninger i overensstemmelse med den værgedes ønsker.

Den personlige værge er IKKE

- ... en chauffør, besøgsven, omsorgsperson, indkøber af eks. tøj og daglige fornødenheder
- ... en ekstra ressource til botilbuddet, så vedk. forestår omsorgen i eks. ferieperioder eller weekender.
- ... en person, som skal evaluere den pædagogiske indsats eks. vurdere kvaliteten af pædagogiske planer

Den personlige værge skal ikke forholde sig til fritidsaktiviteter; dagsture; fiskedag eller indholdet af grønt i maden; hårfarvning eller tøjstil.

Det således ikke værgens opgave at tage stilling til dagligdagsspørgsmål, som pædagoger, hjemmevejleder/hjælp eller andre omsorgspersoner tager sig af.

Den personlige værge kan træffe beslutning om

Ikke-dagligdagsting såsom

- Flytning og samtykke til botilbud (tilkendegive holdning til kommunens indstilling til statsforvaltningen)
- Samtykke til aflastningsophold
- Informeret samtykke på vegne af personen i forhold til tandlæge- og lægebehandling (går i stedet for patienten - Sundhedsloven) (kan dog uddelegere beslutninger om ukompliceret behandling til personale)
- Beslutning om tvangsbehandling (fra 1.1.2018)
- Deltagelse i rejser, religiøs påvirkning, beskæftigelse
- Forbyde nært pårørendes besøg såfremt de skønnes at skade den pågældende

Afgørelser om den personlige værges betydning, magt og begrænsninger

Ankestyrelsen:

AFG. 57-17 om optagelse i botilbud uden samtykke - frit valg - magtanvendelse - absolut påkrævet

AFG 60-17 om klageberettigede - part - partsrettigheder - værge

AFG 9-16 om botilbud - midlertidigt - ophør - magtanvendelse - flytning uden samtykke - økonomisk vægtning

AFG.137-10 flytning - værge - fuldmagt - kompetence

AFG. 6-15 om personkreds - magtanvendelse - samtykke - botilbud - værge - udviklingshæmmet - klageadgang (det er ikke nok at værgeren samtykker)

Find dem på AST.dk - klik på ”søg principafgørelse” og skriv nummeret

Den personlige væрге og sundhedsvæsenet

Sundhedsloven

Kapitel 5

Patienters medinddragelse i beslutninger

Informeret samtykke

§ 15. Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af §§ 17-19.

Patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke

§ 18. For en patient, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, kan de nærmeste pårørende give informeret samtykke til behandling. I de tilfælde, hvor patienten er under værgemål, der omfatter personlige forhold, herunder helbredsforhold, jf. værgemålslovens § 5, kan informeret samtykke dog gives af værgen.

Patientombuddet:

13POB003: Informeret samtykke for patient under værgemål

Digitalisering.

NemId - MitId

- E-boks
- Borger.dk / UdbetalingDanmark
- Netbank
- Sundhed.dk

Fremtidsfuldmagter

Loven trådte i kraft 1. september 2017

Fremtidsfuldmagter skal oprettes og underskrives digitalt på www.tinglysning.dk. Herefter skal den vedstås for en notar ved byretten.

Er man fritaget for e-post, kan man få oprettet en fremtidsfuldmagt ved henvendelse til Statsforvaltningen.

Læs mere om fremtidsfuldmagter på justitsministeriet.dk - justitsministeriets vejledning til borgerne om fremtidsfuldmagter. Her kan læses om , hvem, hvordan og hvornår man kan oprette fremtidsfuldmagter.